37020-V **Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2027**

nr. **Lijst van vragen en antwoorden**

Vastgesteld *(wordt door griffie ingevuld als antwoorden er zijn)*

De vaste commissie voor Buitenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Buitenlandse Zaken over de brief 15 september 2026 van de minister inzake de **Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2027** (**37020-V**, nr. **1-2**).

De daarop door de minister gegeven antwoorden zijn hierbij afgedrukt.

Voorzitter van de commissie,
Klaver

Griffier van de commissie,
Westerhoff

Nr	Vraag	Bijlage	Blz. (van)	t/m

1 Wanneer besluit de Europese Raad over de Defence Readiness Omnibus?

Antwoord:

De *Defence Readiness Omnibus* is op 9 oktober definitief aangenomen door de Raad.

2 Op welke manier geeft Nederland uitvoering aan de aangenomen motie-Ceder over aangenomen moties alsnog uitvoeren en de Armeense genocide/Sayfo erkennen (Kamerstuk 21501-02, nr. 3385)?

Antwoord:

Het kabinetsstandpunt is verwoord in de Kamerbrief die namens het kabinet Schoof in april 2025 werd verzonden. De ondertekening en ratificatie van het vredesakkoord hebben nog niet plaatsgevonden. Het kabinet committeert zich aan de toezegging van het eerdere kabinet om met een nieuwe Kamerbrief te komen zodra het vredesakkoord definitief geratificeerd is door zowel Armenië als Azerbeidzjan. Het kabinet verwelkomt de positieve ontwikkelingen in het vredesproces maar blijft daarnaast benadrukken dat zowel het vredesproces tussen Armenië en Azerbeidzjan, als het normalisatieproces tussen Armenië en Turkije zich in een precaire fase bevindt.

3 Op welke manier geeft u uitvoering aan de aangenomen motie-Ceder (Kamerstuk 36800-XVII, nr. 49)? Hoeveel financiële middelen zijn er naar aanleiding van de motie gereserveerd en voor welke doeleinden?

Antwoord:

Religieuze geletterdheid maakte al deel uit van de acculturatiecursussen, de jaarlijkse mensenrechtencursus, het opleidingstraject voor startende beleidsmedewerkers en andere opleidingen voor Nederlandse diplomaten. In reactie op de initiatiefnota en de motie-Ceder (Kamerstuk 36 800-XVII, nr. 49) worden bestaande trainingen verder uitgebreid en verdiept, en worden de rol van de Speciaal Gezant voor de Vrijheid van Religie en externe expertise bij opleidingen vergroot. De middelen hiervoor komen uit de reeds beschikbare budgetten.

Daarnaast wordt, in samenwerking met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, op dit moment gewerkt aan een pilot voor een Rijksbrede leergang religieuze geletterdheid. Hiermee wordt de kennis over religie en levensbeschouwing binnen de Rijksoverheid versterkt en worden professionals toegerust om religie en levensbeschouwing analytisch, kritisch en professioneel te duiden en hier in hun werk passend naar te handelen. Voor deze pilot heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegendheid een bedrag van 40.000 EUR gereserveerd. De pilot is echter niet represntatief voor de werkelijke kosten. Mocht de leergang een terugkerende vorm krijgen dan zullen de tarieven van de gastdocenten omhoog gaan.

4 Wat is de stand van zaken rond de uitvoering van de aangenomen motie-Ceder c.s. over pleiten voor hervorming van de VN-Veiligheidsraad (Kamerstuk 26150, nr. 231)?

Antwoord:

Het Koninkrijk blijft zich in Benelux-verband actief inzetten voor hervorming van de VN-Veiligheidsraad via de *Intergovernmental Negotiations on the question of equitable representation on and increase in the membership of the Security Council and other matters related to the Council* (IGN). Gedurende het 80e zittingsjaar van de Algemene Vergadering van de VN (AVVN) vervulde het Koninkrijk daarin een actieve, leidende en zichtbare rol, waarmee invulling werd gegeven aan de motie Ceder c.s. over het pleiten voor hervorming van de VN-Veiligheidsraad. Hierover is ook gerapporteerd in het verslag van de 80e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Het Koninkrijk werd, samen met Koeweit, aangesteld als covoorzitter van het IGN-proces. De covoorzitters engageerden op transparante, open en inclusieve wijze met het gehele VN-lidmaatschap. Ook gedurende het 81ste zittingsjaar van de AVVN neemt de Permanent Vertegenwoordiger van het Koninkrijk in New York samen met de Permanent Vertegenwoordiger van Koeweit deze rol op zich.

5 Wat is de stand van zaken rondom de aangenomen motie-Ceder over het gesprek over visumvrij reizen door Surinamers versnellen (Kamerstuk 21501-02, nr. 3274)?

Antwoord:

Visumliberalisatie is een Europese aangelegenheid. Dit betekent dat Suriname moet voldoen aan de door de EU gestelde voorwaarden. In lijn met de motie-Ceder heeft het kabinet het onderwerp van visumvrij reizen voor Surinaamse onderdanen herhaaldelijk onder de aandacht gebracht bij de Europese Commissie, onder meer tijdens een recent bezoek in mei van dit jaar. In gesprekken met Suriname, zo ook en marge van de 81ste Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, heb ik opnieuw Nederlandse expertise aangeboden bij het voldoen aan de technische

vereisten die het Suriname mogelijk maken om verdere stappen te zetten.

6 Wat is het huidige kabinetsstandpunt rondom de situatie van de Oeigoeren in China? Is er volgens het kabinet sprake van genocide? Waarom wel of niet?

Antwoord:

Nederland is in de regel terughoudend om situaties als genocide te kwalificeren. Zwaarwegend voor de Nederlandse regering bij een dergelijke kwalificatie zijn uitspraken van internationale gerechts- en strafhoven, eenduidige conclusies volgend uit wetenschappelijk onderzoek, of vaststellingen door de VN-Veiligheidsraad. Hiervan is op dit moment geen sprake met betrekking tot de situatie van de Oeigoeren.

7 Is er op dit moment een feministisch buitenlandbeleid?

Antwoord:

Nee. Het besluit om het feministisch buitenlandbeleid af te schaffen is op acht juli 2025 middels de kamerbrief afschaffing feministisch buitenlandbeleid en uitvoering EU Gender Actie Plan III aan de Tweede Kamer gecommuniceerd.

Nederland heeft ook zonder het label FBB een robuuste inzet op vrouwenrechten en gendergelijkheid. Dit kabinet gaat zich weer extra voor vrouwenrechten en gendergelijkheid inzetten, zoals beschreven in de Kamerbrief intensivering vrouwenrechten en gendergelijkheid (Kamerstuk 2026Z22825) en heeft de ambitie internationaal weer diplomatiek en financieel een voortrekkersrol te vervullen. In lijn hiermee herstelt dit kabinet artikel 3.2 van de BHOS-begroting op vrouwenrechten en gendergelijkheid structureel met een budget van ongeveer 35 miljoen euro per jaar.

8 Hoe wordt het feministische buitenlandbeleid toegepast?

Antwoord:

Dit beleid wordt niet toegepast. Wel blijven vrouwenrechten en gendergelijkheid onderdeel van het Nederlandse buitenlands beleid. Zoals beschreven in de beleidsbrief en de Kamerbrief intensiveringen vrouwenrechten en gendergelijkheid (Kamerstuk 2026Z22825) zet dit kabinet zich internationaal weer actief in voor vrouwenrechten en gendergelijkheid (zie ook antwoord vraag 7). Nederland blijft bovendien gecommitteerd aan de EU-ambitie dat 85% van de ODA-middelen bijdraagt aan gendergelijkheid en rapporteert hier jaarlijks over via de OESO Gender Marker.

9 Is er geld voor uitgetrokken voor de uitvoering van het feministisch buitenlandbeleid?

Antwoord:

Nee.

10 Welke concrete steun geeft Nederland aan organisaties die zich inzetten voor vrouwenrechten?

Antwoord:

Nederland steunt vrouwenrechtenorganisaties onder andere via het subsidiebeleidskader FemFocus, een bijdrage aan het Leading from the South pooled fund en aan het VN Trust Fund to End Violence Against Women. Daarnaast stelt dit kabinet EUR 145,4 miljoen beschikbaar voor het herstel van budgetartikel 3.2 van de BHOS begroting tot en met 2031. Deze middelen worden ingezet ter ondersteuning van internationale en maatschappelijke organisaties met een sleutelrol in het agenderen en bevorderen van vrouwenrechten en gendergelijkheid, waaronder ook steun aan lokale vrouwenrechtenorganisaties in het mondiale zuiden.

11 Hoeveel producten uit de Westelijke Sahara zijn in 2025 in Nederland ingevoerd?

Antwoord:

Sinds 29 maart 2026 zijn importeurs op grond van afspraken tussen de Europese Unie en Marokko verplicht om producten van oorsprong uit de Westelijke Sahara te identificeren aan de hand van een verwijzing naar de regio van oorsprong . Over 2025 zijn er daarom geen aparte importcijfers beschikbaar, omdat import uit Westelijke Sahara toen nog onder Marokko werd gemeld.

12 Aan hoeveel mensenrechtenverdedigers heeft het kabinet de afgelopen vijf jaar, uitgesplitst per jaar, multi-entryvisa toegekend, en uit welke landen kwamen die?

Antwoord:

Nederland biedt, binnen de kaders van de Visumcode, via het Shelter City Programma jaarlijks plek aan 30 mensenrechtenverdedigers om in Nederland tijdelijk op adem te komen. Shelter City gasten maken aanspraak op een multiple entry Schengenvisum voor 3 maanden, met in uitzonderlijke gevallen de mogelijkheid tot verlenging tot 6 maanden in geval van onverwachte omstandigheden waardoor terugkeer nog niet mogelijk is.

Als het gaat om overige Schengenvisa (visa voor kort verblijf) kunnen mensenrechtenverdedigers en journalisten daarnaast gebruik maken van de reguliere aanvraagprocedure in lijn met de EU visumcode.

Omdat visumaanvragen niet op basis van de specifieke categorie ‘mensenrechtenverdediger’ kunnen worden ingediend of geregistreerd, kunnen deze aanvragen niet afzonderlijk worden geïdentificeerd. Om die reden kunnen geen afzonderlijke statistieken worden verstrekt.

13 Wat zijn de budgettaire gevolgen van de Israëlische tegenmaatregelen jegens Nederland (zoals het intrekken van de diplomatieke status van Nederlandse diplomaten in Ramallah) voor de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken? 10

Antwoord:

De impact van het Israëlische besluit wordt zorgvuldig in kaart gebracht, en het kabinet gaat hier omwille van het functioneren van de vertegenwoordiging en de veiligheid van collega’s in Ramallah niet verder op in. Het is nog te vroeg om vooruit te lopen op (budgettaire) gevolgen.

14 Hoeveel Nederlandse diplomaten waren er voor de Israëlische tegenmaatregelen naar aanleiding van de Nederlandse handelsboycot gestationeerd op de Nederlandse vertegenwoordiging in Ramallah? 10

Antwoord:

De Nederlandse vertegenwoordiging in Ramallah heeft acht uitgezonden medewerkers met diplomatieke status.

15 Heeft het defensiepact van Turkije met Pakistan en Saoedi-Arabië invloed op de wijze waarop Nederland op het gebied van defensie (en de defensie-industrie) voornemens is samen te werken met Turkije? 10

Antwoord:

Turkije, Pakistan en Saudi-Arabië sloten in augustus jl. een defensiepact. De operationalisering van het pact is momenteel nog gaande. Voor het kabinet is en blijft Turkije een strategische partner op het gebied van Europese veiligheid en een belangrijke NAVO-bondgenoot.

16 Hoe veel gesprekken zijn er dit jaar door rijksambtenaren en/of bewindspersonen gevoerd met Booking.com? Hoeveel van deze gesprekken gingen ook over de activiteiten van Booking.com in de illegale nederzettingen in het bezette Palestijnse gebied? 10

Antwoord:

Het kabinet doet in principe geen uitspraak over individuele contacten met bedrijven. Zoals aangegeven in het antwoord op vragen van het lid Teunissen[1] is conform het ontmoedigingsbeleid meerdere keren aan Booking.com duidelijk gemaakt dat het kabinet diens activiteiten in de door Israël bezette gebieden onwenselijk vindt.

17 Met hoe veel Nederlandse bedrijven is er gesproken om deze te ontmoedigen om zaken te doen in/met (bedrijven/financiële instellingen gevestigd in) onrechtmatige Israëlische nederzettingen of om zaken te doen die bijdragen aan het in stand houden van de bezetting? Hoe veel gesprekken zijn er gevoerd? In welke sectoren zijn deze bedrijven actief? 10

Antwoord:

Bedrijven worden actief over het ontmoedigingsbeleid geïnformeerd via de websites van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de ambassade in Tel Aviv. Het ontmoedigingsbeleid wordt ook proactief gecommuniceerd aan bedrijven via voorlichtingsbijeenkomsten. Daarnaast wordt het gesprek aangegaan met bedrijven waarvan bekend is dat zij in bezette gebieden actief zijn. Het kabinet doet geen uitspraak over individuele contacten met bedrijven.

18 Kunt u aangeven welke concrete maatregelen in 2027 vallen onder de in de begroting genoemde “combinatie van dialoog en druk” richting de Israëlische regering en per maatregel aangeven welk doel daarmee wordt nagestreefd? 10

[1] Kamerstuk 2026Z17010, Antwoord op vragen van het lid Teunissen over het in het zonnetje zetten van Booking, 6 oktober 2026.

Antwoord:

Het kabinet spreekt zich uit over het Israëlische optreden, in het bijzonder met betrekking tot de kritieke humanitaire situatie in Gaza en de verdere verslechtering op de Westelijke Jordaanoever. Het kabinet doet dit publiek en achter de schermen, bilateraal en multilateraal. Daarbij heeft het kabinet oog voor de legitieme veiligheidszorgen van Israël. Maatregelen worden gewogen in relatie tot ontwikkelingen op de grond. Zoals reeds bekend in uw Kamer liggen er sinds de door NL geïnitieerde evaluatie van de Israëlische naleving van Artikel 2 van het EU-Israël Associatie Akkoord voorstellen voor EU-maatregelen op tafel, die onvoldoende draagvlak hebben onder EU-lidstaten. Nederland ziet nog te weinig vooruitgang ter plekke, bijvoorbeeld op humanitair vlak, en blijft er daarom voorstander van om die maatregelen op tafel te houden en blijft hierover in gesprek met lidstaten. Daarnaast blijft Nederland zich inzetten voor aanvullende EU-sancties tegen kolonisten en kolonistenorganisaties. Nederland blijft zich daarnaast inspannen voor het Europees sanctioneren van Israëlische veiligheidsminister Ben-Gvir en Israëlische Minister van Financiën Smotrich. . Ook maakt Nederland zich sterk voor aanvullende EU-sancties tegen Hamas en Palestinian Islamic Jihad.

19 Welke concrete doelstellingen en beoogde resultaten hanteert de regering in 2027 voor haar inzet tegen kolonistengeweld en de uitbreiding van onrechtmatige Israëlische nederzettingen? 10

Antwoord:

Het kabinet zet zich actief in voor aanvullende EU-sancties tegen gewelddadige kolonisten en hun organisaties. Nederland blijft daarnaast voorstander van het Europees sanctioneren van Israëlische veiligheidsminister Ben-Gvir en Israëlische Minister van Financiën Smotrich. Vooralsnog is voor het sanctioneren van deze personen onvoldoende draagvlak binnen de EU.

Op 22 september jl. zijn de nationale maatregelen in werking getreden die ervoor zorgen dat goederen afkomstig uit de onrechtmatige nederzettingen in de door Israël bezette gebieden worden geweerd van de Nederlandse markt. Nederland blijft pleiten voor EU-handelsmaatregelen op dit vlak.

20 Kunt u aangeven waarom in de beleidsprioriteiten voor 2027 bij Israël expliciet wordt gesproken over kolonistengeweld en de uitbreiding van illegale nederzettingen, maar niet afzonderlijk over de Nederlandse inzet ten aanzien van mogelijke schendingen van het internationaal humanitair recht in Gaza? 10

Antwoord:

Het bevorderen van een goed functionerende internationale rechtsorde is een integraal onderdeel van het buitenlandbeleid. Nederland veroordeelt alle schendingen van het internationaal recht, ongeacht wie de schendingen begaat. Nederland zet zich in voor het tegengaan van straffeloosheid voor het begaan van schendingen, ook in de Palestijnse Gebieden. Gedegen en onafhankelijk onderzoek is nodig om feiten te verzamelen.

21 Welke beleidsmatige en uitvoeringsmiddelen zijn in 2027 gereserveerd voor de invoering, uitvoering en handhaving van het aangekondigde nationale verbod op 10

handel in goederen afkomstig uit onrechtmatige Israëlische nederzettingen, en onder welk begrotingsartikel zijn deze middelen opgenomen?

Antwoord:

De werkzaamheden rondom het tijdelijk sanctiebesluit door Douane en de FIOD vinden plaats binnen de bestaande capaciteit. Er zijn dus geen aanvullende financiële gevolgen voor de Rijksoverheid.

22 Met welke Afrikaanse landen is Nederland gelijkgezind als het gaat om thema's zoals mensenrechten en gendergelijkheid? Kunt u dat toelichten? 11

Antwoord:

Afrikaanse landen die binnen de VN-Mensenrechtenraad bijvoorbeeld op bepaalde mensenrechtenthema's meestemmen met Nederland en de EU zijn onder andere Marokko, Zuid-Afrika, Kenia, Ghana, Senegal, Ivoorkust, Gambia en Malawi. Dit betekent echter niet dat zij op alle mensenrechtenthema's of gender gerelateerde onderwerpen gelijkgezind aan Nederland zijn. Hoe landen tot hun stempositie komen, is het resultaat van uiteenlopende factoren zoals nationale maatschappelijke en politieke druk en geopolitieke belangenafwegingen, waardoor gelijkgezindheid steeds per thema en per context beoordeeld moet worden.

23 Waarom steunt Nederland een permanente vertegenwoordiging van Afrika in een hervormde Veiligheidsraad, terwijl het democratisch tekort juist in Afrika zorgwekkend is? Hoe helpt de opname van gebrekkige Afrikaanse democratieën en/of autoritaire landen in de Veiligheidsraad de internationale rechtsorde? 12

Antwoord:

Nederland zet zich in voor het effectiever en representatiever maken van internationale instellingen die internationale samenwerking borgen, zoals de VN. De samenstelling van de VN-Veiligheidsraad (VNVR) weerspiegelt niet meer de realiteit van de 21ste eeuw. Hervorming van de VNVR is noodzakelijk voor het handhaven van de legitimiteit van de VNVR in het bijzonder, en van de VN in het algemeen. Nederland steunt voorstellen om tot een betere geografische verdeling van VNVR-zetels te komen en spreekt met het oog daarop onder andere steun uit voor permanente Afrikaanse vertegenwoordiging in een hervormde VNVR.

24 Hoe kan het dat in de toelichting staat dat Marokko een stabiele democratie is, terwijl de macht vooral bij de niet-gekozen koning ligt? 14

Antwoord:

Marokko is een parlementaire monarchie en is politiek stabiel. Op 23 september jl. zijn er parlementsverkiezingen gehouden. Tegelijkertijd klopt het dat het Marokkaanse staatshoofd andere bevoegdheden heeft dan in bijvoorbeeld het Nederlandse systeem.

25 Bent u, in tegenstelling tot uw ambtsvoorganger, bereid om rapport-Drooglever over de integratie van West-Papoea in Indonesië in ontvangst te nemen? 14

Antwoord:

Het kabinet ziet geen aanleiding om de studie van professor P.J. Drooglever opnieuw in ontvangst te nemen. In de kabinetsreactie op de studie, die 26

januari jl. met de Kamer is gedeeld, wordt beschreven dat een eerste drukproef van de studie op 3 november 2005 in ontvangst is genomen door toenmalig Directeur Politieke Zaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. In een brief van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 22 november 2005 is de Kamer geïnformeerd over het kabinetsstandpunt ten aanzien van de studie. Hierin werd waardering uitgesproken richting het toenmalig Instituut voor Nederlandse Geschiedenis en professor Drooglever in het bijzonder, voor het zorgvuldige en gedetailleerde onderzoeksrapport. Het standpunt van het kabinet is sindsdien niet gewijzigd (kamerstuk 32735-422).

26 Op welke manier geeft u uitvoering aan de aangenomen motie-Ceder over de Europese Commissie verzoeken om verbetering van de mensenrechtensituatie op de Molukken bespreekbaar te maken (Kamerstuk 21501-02, nr. 3405)? 14

Antwoord:

Het bespreken van mensenrechten, waaronder ook de situatie op de Molukken, blijft een belangrijk onderdeel van de brede bilaterale relatie met Indonesië. Ook in EU-verband vindt regulier een mensenrechtendialoog plaats met Indonesië. In de context van CEPA, zal het kabinet in de daartoe bestemde EU-fora bepleiten dat de mensenrechtensituatie in Indonesië, waaronder op de Molukken, waar mogelijk bespreekbaar wordt gemaakt. Zie hiervoor ook de kabinetsappreciatie over CEPA en IPA, die 1 oktober jl. met de Kamer is gedeeld (Kamerstuk 2026Z20739).

27 Hoeveel Nederlandse Syriëstrijders zijn nog in het buitenland? Hoeveel zijn teruggekeerd naar Nederland? Is er toezicht op deze Syriëgangers? 14 15

Antwoord:

De AIVD heeft onderkend dat er sinds 2012 vanuit Nederland circa 300 personen met jihadistische intenties zijn uitgereisd naar Syrië en Irak. De AIVD publiceert jaarlijks de openbare beschikbare informatie ten aanzien van uitreizigers op zijn website. De laatste update, per 1 maart 2026, geeft aan dat er circa 65 Nederlandse uitreizigers in Syrië of Irak zijn en dat er circa 110 personen (mannen, vrouwen en kinderen) naar Nederland zijn teruggekeerd. De AIVD onderzoekt, op basis van de wettelijke taken zoals beschreven in de Wet op Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2017, personen of organisaties van wie een dreiging uitgaat voor de nationale veiligheid.

28 Kunt u een meerjarig budgettair overzicht geven van het Mensenrechtenfonds voor 2024 tot en met 2031, uitgesplitst naar ODA/non-ODA en naar centraal (Den Haag) en decentraal (posten)? Welk deel van de middelen voor 2027 tot en met 2031 is vastgelegd in meerjarige verplichtingen of projectgebonden? Welk deel is flexibel inzetbaar? Kunt u dit per jaar en per categorie weergeven? 15

Antwoord:

Het gevraagde meerjarige budgettaire overzicht van het Mensenrechtenfonds, uitgesplitst naar ODA/non-ODA en naar centraal en decentraal inclusief de verplichte middelen voor 2027–2031, is opgenomen in onderstaande tabel:

	non ODA			ODA			TOTAAL	Verplicht
	centraal	decentraal	verplicht	centraal	decentraal	verplicht		
2024	7.114.219	16.315.556		2.276.112	32.587.308		58.293.195	
2025	6.214.030	14.370.418		3.347.311	23.040.699		46.972.458	
2026	5.929.000	14.818.000		2.013.000	21.203.000		43.963.000	
2027	3.605.000	10.685.000	4.605.968	8.153.000	17.432.000	10.485.401	39.875.000	15.091.369
2028	303.000	10.122.000	4.405.928	14.766.000	17.482.000	7.543.639	42.673.000	11.949.567
2029	710.000	10.091.000	1.356.856	14.741.000	19.098.000	2.694.081	44.640.000	4.050.937
2030	1.580.000	9.116.000	110.348	14.740.000	19.099.000	712.461	44.535.000	822.809
2031	1.367.000	9.366.000	-	9.528.000	19.311.000	-	39.572.000	-

Het centrale gedeelte van het Mensenrechtenfonds wordt ingezet via centraal beheerde programma's, zoals het subsidiebeleidskader *Safety for Voices* (2023–2027) en het Shelter City-programma (huidig contract tot eind 2026).

Het decentrale gedeelte is gedelegeerd aan ambassades om lokale organisaties te steunen die zich op verschillende manieren inzetten voor mensenrechten. Het aantal posten dat decentraal MRF-middelen ontvangt is beperkt tot 36 posten (bilateraal en multilateraal).

De insteek is om het Mensenrechtenfonds zowel centraal als decentraal waar mogelijk zoveel mogelijk meerjarig in te zetten. Daarmee krijgen ambassades en ontvangende organisaties meer voorspelbaarheid en wordt de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het Mensenrechtenfonds vergroot.

29 Hoeveel toegewijde capaciteit (uitgedrukt in fte) is er in 2026 wereldwijd beschikbaar op de posten voor mensenrechten? Is dat meer of minder dan in 2025? 15

Antwoord:

Lokale en uitgezonden medewerkers houden zich veelal bezig met verschillende en vaak overlappende dossiers. Een medewerker politieke zaken zal zich bijvoorbeeld vaak ook bezig houden met mensenrechten. Daarmee is het lastig aan te geven exact hoeveel fte wereldwijd beschikbaar is voor mensenrechten. Wel is het zo dat vanwege het teruggelopen budget van het Mensenrechtenfonds er in 2026 minder tijd door werknemers wordt besteed aan mensenrechtenprojecten ten opzichte van 2025.

30 Kunt u per jaar voor 2023 tot en met 2031 aangeven welke bedragen uit het Mensenrechtenfonds zijn of worden besteed op voordracht van de Speciaal Gezant voor de Vrijheid van Religie en Levensovertuiging en de Mensenrechtenambassadeur, en wat de verandering is ten opzichte van 2023, in euro's en in procenten? 15

Antwoord:

Conform de motie-Ceder c.s. (Kamerstuk 36 800 V, nr. 76) worden jaarlijks structureel middelen vrijgemaakt om de SGRL als zelfstandige en volwaardige functie te borgen. Het gaat daarbij om middelen die nodig zijn om de functie zelf structureel te maken (salaris en beperkte ondersteuning).

Zowel de Speciaal Gezant voor de Vrijheid van Religie en Levensovertuiging als de Mensenrechtenambassadeur beschikken niet over een eigen programmabudget. Voor hun thematische inzet kunnen ze wel gebruik van bestaande progrmama's en instrumenten, bijvoorbeeld binnen het decentrale Mensenrechtenfonds. dat door ambassades wordt ingezet voor contextspecifieke projecten, onder meer op FoRB. En centraal via het FOCUS-programma (2026–2031), waarin EUR 35 miljoen is gereserveerd voor FoRB en bescherming van religieuze minderheden.

31 Hoeveel Russen hebben sinds de grootschalige invasie van Oekraïne een Schengenvisum aangevraagd bij Nederland, op welke gronden en in hoeveel gevallen is een dergelijk visum verleend? 16

Antwoord:

Sinds de grootschalige invasie van Oekraïne door Rusland zijn er ongeveer 35.500 visumaanvragen ingediend voor bovenstaande reisdoelen en zo'n 33.400 visa zijn ook daadwerkelijk afgegeven. Ter vergelijking werden in de vijf jaren daarvoor 166.000 visa aangevraagd en ongeveer 159.600 visa verstrekt. De strikte voorwaarden voor het indienen van een visumaanvraag dragen eraan bij dat vooral aanvragen die aan de vereisten voldoen worden ingediend, wat het hoge inwilligingspercentage verklaart.

Nederland voert een restrictief visumbeleid voor Rusland: aantallen, geldigheidsduur en reisdoelen zijn beperkt, in lijn met de niet-bindende EU richtsnoeren. Nederland geeft geen toeristenvisa aan Russische staatsburgers af. Ook de afgifte van multiple entry visa is zeer beperkt

Nederland gaf in Rusland sinds april 2022 meer dan een jaar geen Schengenvisa voor kort verblijf af, een gevolg van de beperkte consulaire capaciteit na de uitwijzing van Nederlandse diplomaten van de Nederlandse vertegenwoordiging in Rusland. In 2024 kon visumafgifte voor essentiële reizen weer worden opgeschaald, bijvoorbeeld voor eerste- en tweedegraads familiebezoek, zakenreizigers, onafhankelijke cultuurmakers, maatschappelijke organisaties en zeevarenden.

32 Wat waren de totale kosten voor de rijksoverheid voor het EU-voorzitterschap van Nederland in 2016? 18

Antwoord:

De totale additionele kosten voor de rijksoverheid voor het EU-voorzitterschap van Nederland in 2016 bedroegen EUR 58,9 miljoen.

33 Kunt u de totaalbedragen aan gerealiseerde uitgaven van het Mensenrechtenfonds weergeven vanaf het jaar 2020? 18

Antwoord:

Het gevraagde overzicht van de gerealiseerde uitgaven van het Mensenrechtenfonds sinds 2020 is opgenomen in onderstaande tabel:

Jaar	Bedrag x1 EUR
2020	51.017.242
2021	48.416.918
2022	56.734.761
2023	57.332.386
2024	58.293.195
2025	46.972.457

34 Wat zijn de budgettaire standen van het Nederlands Fonds voor Regionale Partnerschappen (NFRP), uitgesplitst naar de programma's Matra, Shiraka en het Politieke Partijen Programma, voor 2027 tot en met 2031? Hoe verhouden deze bedragen zich tot 2024, 2025 en 2026? 18

Antwoord:

De budgetten voor het NFRP MATRA en Shiraka programma en het Politieke Partijen Programma zijn te zien in onderstaande tabel. De bedragen voor 2024 en 2025 betreffen realisaties en vanaf 2026 betreffen de

bedragen de ramingen.

Uitgangspunt is dat binnen de totale budgetten van het NFRP MATRA- en Shiraka-programma 12 procent is gereserveerd voor het Politieke Partijen Programma (PPP). Een deel van dit bedrag wordt overgeheveld naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en vanuit daar beschikbaar gesteld op basis van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp). De minister van Buitenlandse Zaken stelt het resterende deel beschikbaar voor subsidieverstrekking in het kader van het NFRP Politieke Partijen Programma. Vanaf 2029 zal de afdracht vanuit NFRP MATRA aan BZK groter zijn dan de 12 procent die van het totale NFRP MATRA budget wordt gereserveerd voor het PPP, waardoor er geen subsidie meer voor het PPP in de MATRA-regio beschikbaar zal zijn vanuit het ministerie van Buitenlandse Zaken.

De motie Piri c.s. (Kamerstuk 32 735, nr. 406) verzoekt het kabinet om ruimte te zoeken op de begrotingsposten waar vaak onderuitputting is om het NFRP in 2026 en 2027 budgettair onverminderd ten opzichte van 2025 voort te zetten. Er is eerder toegezegd om, net als in 2026, voor 2027 het budget voor het NFRP het Politieke Partijen Programma te corrigeren naar het niveau van 2025.

Budget NFRP MATRA, Shiraka en Politieke Partijen Programma 2024-2031			
Programma	**Jaar**	**Budget**	**Subsidieplafond PPP***
MATRA	2024	€ 16.840.000,00	€ 474.539,33
	2025	€ 14.748.000,00	€ 594.539,33
	2026	€ 14.696.000,00	€ 594.139,35
	2027	€ 9.874.000,00	€ 594.000,00
	2028	€ 10.596.000,00	€ 31.767,33
	2029	€ 7.184.000,00	€ -
	2030	€ 10.182.000,00	€ -
	2031	€ 10.180.000,00	€ -
Shiraka	2024	€ 18.000.000,00	€ 1.567.949,67
	2025	€ 16.886.000,00	€ 1.428.629,67
	2026	€ 16.566.000,00	€ 1.391.429,73
	2027	€ 15.468.000,00	€ 1.428.629,67
	2028	€ 18.504.000,00	€ 1.600.603,67
	2029	€ 17.108.000,00	€ 1.433.083,67
	2030	€ 17.114.000,00	€ 1.433.803,67
	2031	€ 17.097.000,00	€ 1.431.763,67

**De bedragen die via de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) beschikbaar worden gesteld op basis van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp), worden jaarlijks met ingang van 1 januari bij ministeriële regeling gewijzigd, overeenkomstig de voor de rijksbegroting gehanteerde loon- en prijsbijstelling en afgerond op het naastbij gelegen gehele getal. De berekening van het toekomstig subsidieplafond PPP is daarom onder voorbehoud, waarbij vooralsnog is uitgegaan van huidige bedragen zoals vastgesteld in de Wfpp artikel 8.2 (peildatum 9 oktober 2026).*

35 Kunt u per jaar voor 2023 tot en met 2031 aangeven welke middelen voor het Mensenrechtenfonds zijn gerealiseerd respectievelijk geraamd, en wat de verandering is ten opzichte van 2023, in euro's en in procenten? 18

Antwoord:

Het gevraagde overzicht is opgenomen in onderstaande tabel:

	Budget	2023	Verschil in euro's	Procentueel
2024	58.293.195	57.332.386	960.809	2%
2025	46.972.457	57.332.386	-10.359.929	-18%
2026	43.963.000	57.332.386	-13.369.386	-23%
2027	39.875.000	57.332.386	-17.457.386	-30%
2028	42.673.000	57.332.386	-14.659.386	-26%
2029	44.640.000	57.332.386	-12.692.386	-22%
2030	44.535.000	57.332.386	-12.797.386	-22%
2031	39.572.000	57.332.386	-17.760.386	-31%

De bedragen vanaf 2027 zijn ramingen.

36 Kunt u per jaar voor 2023 tot en met 2031 aangeven welk bedrag van het Mensenrechtenfonds uit ODA middelen bestaat, inclusief de ODA verhoging uit Tabel 2, welk percentage van het totale fonds dit is, en wat de verandering is ten opzichte van 2023, in euro's en in procenten? 18

Antwoord:

Het gevraagde overzicht is opgenomen in onderstaande tabel:

	TOTAAL	ODA middelen	% totaal	Tov 2023 in euro's	% tov 2023
2023	57.332.386	32.836.681	57%		
2024	58.293.195	34.863.419	60%	2.026.738	6%
2025	46.972.457	26.388.009	56%	-6.448.672	-20%
2026	43.963.000	23.216.000	53%	-9.620.681	-29%
2027	39.875.000	25.585.000	64%	-7.251.681	-22%
2028	42.673.000	32.248.000	76%	-588.681	-2%
2029	44.640.000	33.839.000	76%	1.002.319	3%
2030	44.535.000	33.839.000	76%	1.002.319	3%
2031	39.572.000	28.839.000	73%	-3.997.681	-12%

De bedragen vanaf 2027 zijn ramingen.

37 Kunt u per jaar voor 2023 tot en met 2031 aangeven welk bedrag van het Mensenrechtenfonds centraal en welk bedrag decentraal via de posten is of wordt besteed, welk percentage van het totale fonds dit is, en wat de verandering is ten opzichte van 2023, in euro's en in procenten? 18

Antwoord:

Het gevraagde overzicht van de uitgeven die door het Mensenrechtenfonds centraal en decentraal per jaar van 2023 tot en met 2026 zijn gerealiseerd, inclusief het aandeel in procenten van het totale fonds en de verandering ten opzichte van 2023 in euro's en procenten, is in onderstaande tabel opgenomen:

	Totaal	centraal	% tov totaal	tov 2023 in eur	% tov 2023
2023	57.332.386	9.066.379	16%		
2024	58.293.195	9.390.331	16%	323.952	4%
2025	46.972.458	9.561.341	20%	494.962	5%
2026	43.963.000	7.942.000	18%	-1.124.379	-12%

	Totaal	decentraal	% tov totaal	tov 2023 in eur	% tov 2023
2023	57.332.386	48.266.007	84%		
2024	58.293.195	48.902.864	84%	636.857	1%
2025	46.972.458	37.411.117	80%	-10.854.890	-22%
2026	43.963.000	36.021.000	82%	-12.245.007	-25%

Het ministerie van Buitenlandse Zaken stuurt op resultaten en niet op instrumenten. De verdeling centraal/decentraal voor 2027 tot en met 2031 is

derhalve nog niet in het overzicht opgenomen.

38 Op welke manier verhouden de middelen voor democratie en rechtstaat onder art. 2.6 zich tot het MATRA-programma? 20

Antwoord:

De (beperkte) middelen die onder het MATRA-programma beschikbaar zijn voor activiteiten in Oekraïne zijn aanvullend op de middelen die onder artikel 2.6 beschikbaar zijn gemaakt in het kader van de Russische agressie oorlog tegen Oekraïne om Oekraïne via programma's meerjarig te steunen met de versterking van democratie en rechtsstaat op nationaal en lokaal niveau.

39 Worden de middelen voor democratie en rechtstaat onder art. 2.6 ook beschikbaar gesteld voor het NFRP-PPP? 20

Antwoord:

Dat is niet het geval. De middelen van het NFRP Politieke Partijen Programma komen voort uit een ander begrotingsartikel, namelijk de middelen van het NFRP MATRA- en Shiraka programma uit artikel 2.5 (zie ook het antwoord op vraag 34).

40 Waarom is ervoor gekozen het budget van het Shiraka-programma meer te verhogen dan het budget van het MATRA-programma? 20

Antwoord:

Het budget voor Matra en Shiraka wordt in de jaren 2027 t/m 2031 opgehoogd met ODA-middelen. De bedragen die hiervoor zijn opgenomen in de ontwerpbegroting staan correct in de tabellen verwerkt, maar per abuis zijn de verkeerde bedragen opgenomen in de tekst. In totaal worden de volgende bedragen toegevoegd (in EUR mln):

	2027	2028	2029	2030	2031
NFRP (totaal)	4	13	10	10	10
Matra	2	5	4	4	4
Shiraka	2	8	6	6	6

De verdeling van het de middelen over Matra en Shiraka komt voort uit het verschillende karakter en het aantal landen waarin de programma's actief zijn.

41 Wordt het teruglopende budget voor het MATRA-programma nog steeds beschikbaar gesteld voor projecten in Oekraïne, ondanks de vrijgemaakte gelden voor democratie en rechtstaat in Oekraïne onder art. 2.6? Zo ja, voor hoeveel? 20

Antwoord:

Het budget van het NFRP MATRA-programma is beschikbaar voor projecten in relatie tot Oekraïne. Er lopen in die context twee meerjarige projecten via het MATRA G2G-subsidiebeleidskader 2025-2029

(Subsidieprogramma Matra Overheid tot Overheid | RVO.nl) met een totale subsidie van ca. EUR 2,8 mln. Daarnaast kan de Oekraïense overheid deelnemen aan het meerjarige MATRA Rule of Law Trainingsprogramma. Nederlandse ambassades, inclusief in Kyiv, spelen een belangrijke rol bij de implementatie van het MATRA-programma.

42 Welk deel van de gelden van het MATRA-programma werd in 2025 en 2026 in Oekraïne besteed? 20

Antwoord:

Het budget van het MATRA-programma werd in 2025 en in 2026 op verschillende manieren besteed aan projecten in relatie tot Oekraïne. In 2025 was er initieel EUR 950.000 beschikbaar en werd dit bedrag eenmalig verhoogd met EUR 1,1 mln. In 2026 was er initieel EUR 950.000 beschikbaar en werd dit bedrag eenmalig verhoogd met EUR 450.000. Daarnaast lopen er twee meerjarige projecten via het MATRA G2G-subsidiebeleidskader 2025-2029 (Subsidieprogramma Matra Overheid tot Overheid | RVO.nl) met een totale subsidie van ca. EUR 2,8 mln. Daarnaast kon de Oekraïense overheid deelnemen aan het meerjarige MATRA Rule of Law Trainingsprogramma.

43 Aangezien in het coalitieakkoord staat dat Nederland zich inzet om straffeloosheid in conflicten wereldwijd tegen te gaan, waaronder in Oekraïne, Gaza en Soedan, kunt u een volledig overzicht geven van de inzet van het kabinet om straffeloosheid in zowel Oekraïne, als in Gaza en Soedan tegen te gaan en hierbij aan te geven welke financiële middelen hier per land aan zijn uitgegeven en komend jaar voor zijn gereserveerd? 24

Antwoord:

Nederland is lid van een coalitie voor de preventie van wreedheden en voor gerechtigheid in Soedan, genaamd *Coalition for Atrocity Prevention and Justice in Sudan.* Samen met de lidstaten van de coalitie en andere partners zet Nederland zich onder meer in voor het verbeteren van onderzoek en bewijsvergaring voor internationale misdrijven. Zo steunt Nederland de OHCHR *Human Rights Inquiries Branch* met EUR 3,5 miljoen van 2025 tot 2027. Deze *branch* kan personeel ter beschikking stellen voor VN-onderzoeksmechanismen, waaronder ook de *Fact Finding Mission* voor Soedan. Deze bijdrage valt binnen beleidsartikel 1.2 onder budgetlijn Mensenrechten multi ODA. Daarnaast steunt Nederland het landenkantoor van de OHCHR in Soedan met EUR 3 miljoen van 2024 tot 2027 voor het monitoren en documenteren van mensenrechtenschendingen.

Ook in het geval van Gaza benadrukt Nederland het belang van onafhankelijk onderzoek en levert daar een bijdrage aan. Nederland heeft in totaal EUR 6 miljoen extra bijgedragen aan het Internationaal Strafhof voor de versterking van de algehele onderzoekscapaciteit van het Hof. Naast hogergenoemde bijdrage aan de OHCHR *Human Rights Inquiries Branch,* steunt Nederland het OHCHR-kantoor in de Palestijnse Gebieden. Nederland draagt in 2026 bij aan dit kantoor, middels iets meer dan EUR 2,1 miljoen. Deze bijdrage valt binnen artikel 1.2 onder budgetlijn Mensenrechten multi ODA.

Op de BZ begroting staat onder artikel 2.6 structureel EUR 12 miljoen ten behoeve van accountability voor Oekraïne. Dit bedrag is in 2026 besteed, en ook voor 2027 voorzien. Daarnaast was in 2026 eenmalig EUR 5 miljoen extra beschikbaar en besteed. Van de structurele reservering van EUR 16 miljoen voor contributie voor het Agressietribunaal is in 2026 geen gebruik

gemaakt omdat het Agressietribunaal in de praktijk nog niet werkzaam is. Het budget voor contributie is daarom middels een kasschuif naar 2027 (EUR 8 mln) en 2028 (EUR 8 mln) verplaatst.

44 Welke concrete beleidsmatige en financiële inzet is binnen artikel 1 voor 2027 gereserveerd voor accountability ten aanzien van mogelijke internationale misdrijven in Israël en de Palestijnse Gebieden? 24 28

Antwoord:

Zie vraag 43. Binnen artikel 1.1 is onder de budgetlijn Internationaal Recht Bijdragen non-ODA ruimte gereserveerd voor accountability ten aanzien van mogelijke internationale misdrijven in Israël en de Palestijnse Gebieden.

45 Welke middelen zijn in 2027 vanuit artikel 1 beschikbaar voor organisaties die documentatie en bewijsmateriaal verzamelen ten behoeve van accountability voor mogelijke internationale misdrijven in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever? 24 28

Antwoord:

Binnen artikel 1.1 is onder de budgetlijn Internationaal Recht Bijdragen non-ODA ruimte gereserveerd voor accountability, waaronder documentatie en het verzamelen van bewijsmateriaal, ten aanzien van mogelijke internationale misdrijven in Israël en de Palestijnse Gebieden.

46 Wat zijn de gerealiseerde en geraamde uitgaven voor het Shelter City programma en (de opvolger van) het subsidiebeleidskader Safety for Voices vanaf 2025? 25

Antwoord:

Een overzicht van de gerealiseerde en verwachte uitgaven van het Shelter City programma sinds 2025 is opgenomen in onderstaande tabel in EUR:

Shelter City	
2025	443.210
2026	443.210

Het huidige contract van Shelter City loopt tot eind 2026. Er wordt nu gewerkt aan een nieuw contract voor één jaar (2027).

Een overzicht van de gerealiseerde en geraamde uitgaven van de programma's onder het subsidiebeleidskader *Safety for Voices* sinds 2025 is opgenomen in onderstaande tabel in EUR:

Safety for Voices	
2025	6.698.760
2026	9.603.951
2027	-
2028	2.000.000

De contracten van deze programma's eindigen op 31 december 2027. In 2027 zijn geen uitgaven voor *Safety for Voices* geraamd, omdat de betalingen

voor het jaar 2027 in december 2026 plaatsvinden. De laatste restbetaling vindt in 2028 plaats, na de goedkeuring van de eindrapportages.

Financiering voor tijdelijke relocaties voor mensenrechtenverdedigers, zoals nu gebeurt via het Shelter City programma, wordt vanaf 2028 onderdeel van het subsidiebeleidskader dat *Safety for Voices* opvolgt. De inhoudelijke en financiële planning van dit subsidiebeleidskader zal in de loop van 2027 bekend worden.

47 Kunt u per jaar voor 2023 tot en met 2031 aangeven welke bedragen aan Safety for Voices en de opvolger daarvan en aan Shelter City zijn of worden besteed en wat de verandering is ten opzichte van 2023, in euro's en in procenten? 25

Antwoord:

Het gevraagde overzicht voor de programma's binnen het Safety for Voices subsidiebeleidskader is opgenomen in onderstaande tabel:

Safety for Voices		Tov 2023 in euro	Tov 2023 in %
2023	6.771.525	0	0%
2024	7.851.492	1.079.967	16%
2025	6.698.760	-72.765	-1%
2026	9.603.951	2.832.426	42%
2027	-	-6.771.525	-100%
2028	2.000.000	-4.771.525	-70%

De contracten van deze programma's eindigen per 31 december 2027. De laatste restbetaling vindt in 2028 plaats, na de goedkeuring van de eindrapportages en daarom zijn er bedragen in 2028 opgenomen en niet in 2027.

De inhoudelijk en financiële planning van de opvolger van *Safety for Voices* zal in de loop van 2027 bekend worden.

Het gevraagde overzicht voor het Shelter City programma is opgenomen in onderstaande tabel:

Shelter City		Tov 2023 in euro	Tov 2023 in %
2023	443.210	0	0
2024	443.210	0	0
2025	443.210	0	0
2026	443.210	0	0
2027	93.302	-349.908	-79%

Het huidige contract van Shelter City programma loopt tot eind 2026. Het opgenomen bedrag voor 2027 betreft een restbetaling die plaatsvindt na goedkeuring van de finale rapportages.

Er wordt nu gewerkt aan een nieuw contract voor één jaar.

48 Wanneer wordt de opvolger van Safety for Voices opengesteld? 25

Antwoord:

De contracten van de programma's onder het subsidiebeleidskader *Safety for Voices* eindigen op 31 december 2027. De inhoudelijke en financiële planning van de opvolger van *Safety for Voices* maakt BZ in de loop van 2027 bekend. Het totale budget van het nieuwe subsidiebeleidskader zal afhankelijk zijn van de beschikbare non-ODA-middelen voor het Mensenrechtenfonds in 2027. Op dit moment is dit bedrag geraamd op EUR 30 miljoen voor de periode 2028 t/m 2030; dat is EUR 10 miljoen minder

dan voor het budget van het huidige *Safety for Voices*.

49 Is binnen de voor 2027 aangekondigde intensivering van steun aan internationale onderzoeksmechanismen financiering voorzien voor VN-onderzoeksmechanismen of andere internationale mechanismen die onderzoek doen naar Israël en de Palestijnse Gebieden, en zo ja, om welke mechanismen en bedragen gaat het? 25 26

Antwoord:

Vanwege de onafhankelijkheid van VN-onderzoeksmechanismen is het niet mogelijk om deze direct financieel te steunen. Wel steunt Nederland ten behoeve van bewijsvergaring van misdrijven de OHCHR *Human Rights Inquiries Branch* met EUR 3,5 miljoen voor de periode 2025 tot 2027. Dit organisatieonderdeel kan personeel ter beschikking stellen voor VN-onderzoeksmechanismen.

50 Kunt u aangeven of de afname van het budget voor bescherming en bevordering van mensenrechten van € 51,463 miljoen in 2026 naar € 46,947 miljoen in 2027 gevolgen heeft voor de Nederlandse mensenrechten- en accountability-inzet in Israël en de Palestijnse Gebieden en, zo ja, welke activiteiten of bijdragen worden hierdoor geraakt? 25 26

Antwoord:

Het totale beschikbare Mensenrechtenfondsbudget voor Israël en de Palestijnse Gebieden in 2027 bedraagt circa EUR 2,1 miljoen. Dit is een afname van EUR 39.000 ten opzichte van het budget voor 2026. De gevolgen hiervan voor de programmering zijn daarom beperkt.

51 Kunt u aangeven welk deel van de voor 2027 geraamde € 46,947 miljoen voor bescherming en bevordering van mensenrechten betrekking heeft op Israël en de Palestijnse Gebieden en dit uitsplitsen naar mensenrechtenbescherming, mensenrechtenverdedigers en accountability? 26

Antwoord:

Het totale beschikbare decentrale Mensenrechtenfondsbudget voor Israël en de Palestijnse Gebieden in 2027 bedraagt EUR 2,1 miljoen. In de afgelopen jaren is de mensenrechteninzet in Israël en de Palestijnse Gebieden gericht geweest op het versterken van het maatschappelijk middenveld, het ondersteunen en beschermen van mensenrechtenverdedigers, gendergelijkheid en accountability. De Nederlandse vertegenwoordigingen in Ramallah en Tel Aviv werken nog aan de plannen voor 2027, waardoor een thematische uitsplitsing op dit moment nog niet mogelijk is. De inzet in 2027 wordt vormgegeven op basis toegevoegde waarde van Nederland en geïdentificeerde behoeften.

52 Kunt u aangeven of in de begroting voor 2027 aanvullende middelen beschikbaar zijn voor het Internationaal Strafhof vanwege lopende onderzoeken en zaken met betrekking tot de situatie in Palestina en, zo ja, om welk bedrag gaat het? 26 27

Antwoord:

Voor 2027 zal de contributie van Nederland aan het Internationaal Strafhof ruim EUR 5 miljoen zijn en wordt die vervroegd voldaan. De precieze hoogte zal worden vastgesteld tijdens de vergadering van verdragspartijen

van het Statuut van Rome (*Assembly of State Parties*). De afgelopen jaren droeg Nederland daarnaast totaal EUR 6 miljoen bij aan de algehele onderzoekscapaciteit van het Hof. Op dit moment is een dergelijke bijdrage niet voorzien voor 2027. Omwille van de onafhankelijkheid van het Hof kan Nederland sowieso niet bijdragen aan specifieke onderzoeken, welke dan ook.

53 Hoe vaak hebben diplomaten in 2026 rechtszaken bijgewoond volgens de EU Guidelines on Human Rights Defenders? 28

Antwoord:

Het ondersteunen en beschermen van mensenrechtenverdedigers is een van de kernprioriteiten van het Nederlandse mensenrechtenbeleid, zoals vastgelegd in de beleidsnota *Mensenrechten, Democratie en Internationale Rechtsorde*. Een van de instrumenten die hiervoor wordt ingezet, is waar mogelijk en wenselijk het bijwonen van rechtszaken tegen mensenrechtenverdedigers. Nederlandse ambassades doen dit regelmatig, vaak in samenwerking met ambassades van EU-lidstaten en andere gelijkgezinde landen, mede in lijn met de EU Guidelines on Human Rights Defenders.

Van het aantal bijgewoonde rechtszaken wordt geen centraal overzicht bijgehouden. Dit hangt onder meer samen met de gevoeligheid van dergelijke zaken en de risico's voor de veiligheid van betrokken mensenrechtenverdedigers. Daarom kan geen specifiek aantal voor 2026 worden gegeven.

Voorbeelden van landen waar in recente jaren Nederlandse diplomaten rechtszaken van mensenrechtenverdedigers hebben bijgewoond zijn Rusland, Hongkong, Oeganda, Israël en de Palestijnse gebieden.

54 Hoe vaak zijn Nederlandse diplomaten in Israël aanwezig geweest bij rechtszaken tegen Palestijnse mensenrechtenverdedigers of Palestijnen die willekeurig gearresteerd zijn? 28

Antwoord:

Het bijwonen van rechtszaken door onze vertegenwoordigingen in Tel Aviv en Ramallah is één van de manieren waarop Nederland laat zien belang te hechten aan een eerlijke rechtsgang. Gezien het grote aantal rechtszaken is het niet mogelijk om bij alle zittingen aanwezig te zijn. Er is geen telling bijgehouden van het totale aantal bijgewoonde rechtszaken.

55 Hoe geeft het kabinet handen en voeten aan de Nederlandse inzet voor alomvattende, onomkeerbare en controleerbare nucleaire ontwapening in lijn met artikel VI van het Non-proliferatieverdrag (NPV)? Is er bereidheid om via diplomatieke kanalen te verkennen of er stappen gezet kunnen worden ter uitvoering van dit artikel van het NPV? 30

Antwoord:

Ontwapening is een complex proces van lange adem. Omdat dit doel van veel spelers afhankelijk is en gekoppeld is aan de mondiale veiligheidssituatie, is het per definitie een proces met stapsgewijze, incrementele vooruitgang en soms – al dan niet tijdelijke – achteruitgang. Het huidige tijdsgewricht vraagt om realisme ten aanzien van de ontwapeningsdoelen van het NPV. Toegenomen machtsrivaliteit, het beëindigen en/of aflopen van nucleaire wapenbeheersingsverdragen en de ondoorzichtige uitbreiding van het Chinese nucleaire arsenaal vergroten de druk op de mondiale wapenbeheersingsarchitectuur. De illegale oorlog van

Rusland tegen Oekraïne heeft het Europese veiligheidsklimaat fundamenteel veranderd en de situatie in het nucleaire domein (nog verder) verslechterd. Rusland heeft nucleaire dreigementen gebruikt om NAVO-landen te weerhouden van militaire steun aan Oekraïne, moderniseert al langer zijn kernwapenarsenaal en introduceert nieuwe nucleaire overbrengingsmiddelen.

Deze ontwikkelingen verkleinen op korte termijn de kans op serieuze stappen op ontwapeningsgebied. Een kernwapenvrije wereld blijft het uiteindelijke doel van de NAVO en ook van Nederland. In deze veranderende wereld maakt het kabinet doorlopend een afweging tussen het streven naar een wereld zonder kernwapens en de veiligheidssituatie van het moment. Eenzijdige ontwapening door NAVO-bondgenoten maakt de wereld voor Nederland niet veiliger. In de huidige Europese veiligheidscontext is geloofwaardige en effectieve nucleaire afschrikking door de NAVO voor Nederland van essentieel belang. Het fundamentele doel van de nucleaire capaciteit van de NAVO is om vrede te bewaren, dwang te voorkomen en agressie af te schrikken.

Omdat effectieve ontwapening uiteindelijk alleen kansrijk is op basis van robuuste verificatie, blijft Nederland zich inspannen om het belang daarvan te onderstrepen.

56 Kunt u de totaalbedragen aan gerealiseerde uitgaven van het Stabiliteitsfonds weergeven vanaf het jaar 2020? 30 33

Antwoord:

Uitgaven in euro	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ODA	48.084.949	57.607.658	63.338.700	59.891.778	56.802.347	46.269.639
non-ODA	30.970.660	27.025.138	43.233.728	34.006.784	36.427.910	20.213.214
Totaal	**79.055.609**	**84.632.796**	**106.572.428**	**93.898.562**	**93.230.257**	**66.482.853**

57 Is de continuïteit van het MATRA-programma voldoende geborgd met de significant lager geraamde uitgaven in 2029? 33

Antwoord:

Het kabinet onderschrijft het belang van het NFRP MATRA-programma, een waardevol en strategisch instrument om democratie en rechtsstaat te versterken in de Europese buurregio. Tegelijkertijd heeft het kabinet uitvoering te geven aan structurele bezuinigingen op non-ODA-middelen ingezet onder kabinet Schoof I. Ook het MATRA-budget daalt hierdoor aanzienlijk. Op verzoek van leden Dassen en Piri (amendement 36 915 V nummer 4) is EUR 3 mln. uit 2029 naar voren gehaald naar 2026 t.b.v. MATRA (kasschuif binnen begrotingsartikel 2.5). Het kabinet spant zich in voor toekomstbestendige financiering van MATRA en heeft in de ontwerpbegroting 2027 een structurele verhoging van het budget aangekondigd met ODA-middelen vanuit de intensivering Ontwikkelingssamenwerking uit het coalitieakkoord.

Jaar	Ophoging ODA-middelen	Budget (incl. ophoging 2027-2031)
2024		Ca. EUR 16.8 mln.
2025		Ca. EUR 14.8 mln.
2026		Ca. EUR 14.2 mln.
2027	EUR 2 mln.	Ca. EUR 9.9 mln.

2028	EUR 5 mln.	Ca. EUR 10.8 mln.
2029	EUR 4 mln.	Ca. EUR 7.2 mln.
2030	EUR 4 mln.	Ca. EUR 10.2 mln.
2031	EUR 4 mln.	Ca. EUR 10.2 mln.

58 Waarom laat het kabinet het budget voor art. 2.2 Bestrijding internationale criminaliteit en terrorisme volledig aflopen? 33

Antwoord:

Om versnippering van de door de taakstelling getroffen budgetplaatsen tegen te gaan en flexibiliteit te verhogen wordt een aantal budgetplaatsen onder art 2.1 en 2.2, waaronder Cyber Security en Contra-terrorisme, samengevoegd tot de budgetplaats Veiligheidsfonds (art 2.1).

59 Waarom neemt het budget aan VN-contributie voor crisisbeheersingsoperaties vanaf 2027 toe met circa 20 miljoen per jaar? 33

Antwoord:

In 2025 heeft de VN een structurele budgetverlaging voor vredesmissies doorgevoerd en in 2024 is de VN-vredesmissie MINUSMA afgerond. Hierdoor bleek het budget voor VN-crisisbeheersingsoperaties in 2025 en 2026 voldoende.
In juni 2026 is met het indienen van de Voorjaarsnota aan de Tweede Kamer een aantal kasschuiven verwerkt om het kasritme in lijn te brengen met de actuele uitvoeringsverwachtingen. Dit geldt onder andere voor het budget voor de VN-crisisbeheersingsoperaties. Deze kasschuiven hangen samen met de gemaakte afspraken rondom de begroting BHO 2026 (Kamerstuk 36800-XVII, nr. 73).

Verder is in 2026 de vredesmissie UNSOH in Haïti opgezet waardoor naar verwachting de totale uitgaven voor alle crisisbeheersingsoperaties in de toekomst zullen stijgen.

60 Staat de taakstelling op de EU-afdrachten ter waarde van € 1,6 miljard per jaar vanaf 2028 uit het coalitieakkoord van het kabinet-Schoof nog ingeboekt in de begroting? 39

Antwoord:

Ja. De inzet van het kabinet-Schoof om de EU-afdrachten met EUR 1,6 miljard per jaar te beperken is onderdeel van de raming vanaf 2028. Het uiteindelijke budgettaire effect van het volgende Meerjarig Financieel Kader en nieuwe Eigen Middelenbesluit is afhankelijk van het onderhandelingsresultaat.

61 Wat zijn de voornaamste bestemmingen van de begrote uitgaven aan inhuur externen? 57

Antwoord:

De voornaamste bestemmingen van de begrote uitgaven aan externe inhuur in 2027 zijn specialistische capaciteit voor ICT en cyberveiligheid, consulaire dienstverlening, en financiën en inkoop.

62 Gegeven het afnemende budget voor het postennet, is er ook sprake van een afname in fte's in het postennet en, zo ja, met hoeveel krimpt het personeelsbestand op de posten? 57

Antwoord:

Vanwege de bezuiniging op het postennet door het kabinet Schoof is er sprake van een reductie van circa 300 fte op de posten gefaseerd tot en met 2030 startend in 2026. Hiervan is 110 uitgezonden ambtenaren en 190 lokale fte. De exacte consequenties m.b.t. fte's van het besluit van het Kabinet Jetten conform Kamerbrief Postennet worden duidelijk in de respectieve uitwerking per post van dat besluit.

63 Veroordeelt Nederland elke vorm van dreiging van inzet van kernwapens, zoals Russische dreiging naar aanleiding van de spanningen rond Kaliningrad en Amerikaanse dreigingen richting Iran? 67

Antwoord:

Nederland acht dreigen met kernwapens en escalerende nucleaire retoriek, zoals in het geval van Rusland, zeer onverantwoord. President Poetin heeft in de afgelopen jaren meermaals nucleaire dreigingen geuit met als doel om Oekraïne onder druk te zetten, westerse steun aan Oekraïne te ontmoedigen en het publiek te misleiden. Deze retoriek past in een patroon van destabiliserende Russische activiteiten in het nucleaire domein, zoals de modernisering en uitbreiding van het kernwapenarsenaal, de aankondiging nucleaire wapens in Belarus te plaatsen en de intrekking van de ratificatie van het Kernstopverdrag (CTBT).

64 Geeft Nederland steun aan resoluties die worden besproken in de eerste commissie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties over kernwapens, specifiek over het Verdrag inzake het verbod op kernwapens (het TPNW-verdrag), de humanitaire gevolgen van nucleaire wapens en AI in het nucleaire domein? Zo nee, waarom niet? 67

Antwoord:

Nederland heeft actief en constructief deel genomen aan onderhandelingen over de betreffende resolutieteksten tijdens de Eerste Commissie van de AVVN en heeft daarbij elke resolutie op zijn merites beoordeeld, waarbij doorlopend een afweging wordt gemaakt tussen het streven naar een wereld zonder kernwapens en de veiligheidssituatie van het moment.

Ten aanzien van het Verdrag voor het Verbod op Kernwapens (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons; TPNW) is het uw Kamer bekend dat Nederland de verdragstekst niet kan steunen omdat deze niet verenigbaar is met het Nederlandse NAVO lidmaatschap. Dit betekent ook dat Nederland de betreffende resolutie niet kan steunen.

Het is uw Kamer ook bekend dat Nederland de humanitaire en klimatologische gevolgen van een kernexplosie deelt. De betreffende resolutie is in zijn geheel echter niet verenigbaar met ons NAVO lidmaatschap en de Nederlandse kernwapentaak daarbinnen. Nederland onthoudt zich daarom van stemming op deze resolutie.

Mexico heeft dit jaar geen resolutie over AI in kernwapensystemen ingediend. Nederland heeft voor het Mexicaanse besluit gestemd om dit onderwerp voor 2027 te agenderen.